

[Tredje næstformand]

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.28

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om en kommunal iværksætterpolitik.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 3/10 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Stetter):

Det fremsatte forslag til folketingsbeslutning er næsten identisk med det forslag, der blev fremsat den 8. februar 1984 af socialistisk folkeparti.

Jeg er fortsat enig med forslagsstillerne i, at det er i samfundets interesse, at der skabes så gode vilkår som muligt for iværksættere, der ønsker at etablere en ny virksomhed, eller som måske allerede har etableret sig.

Jeg kan i denne forbindelse henvise til de bemærkninger, der blev fremsat, da vi drøftede forslaget før sommerferien, hvor jeg nærmere omtalte de initiativer, der allerede er taget for at lette vilkårene for nyetablerede virksomheder.

Jeg må dog fortsat understrege vigtigheden af, at sådanne foranstaltninger administreres i indbyrdes sammenhæng og i overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for den erhvervs politik, der i øvrigt føres af regeringen og folketingsrådet. Det er ikke regeringens politik at indføre nye erhvervsstøtteordninger til direkte finansiering af de enkelte virksomheder. Det er regeringens politik at

lette finansieringsvilkårene på det almindelige kapitalmarked gennem en generel økonomisk politik, der sikrer et rigeligt udbud af risikovillig kapital.

Det er endnu mindre regeringens politik at medvirke til, at nye støtteforanstaltninger iværksættes i kommunal regi. Det vil indebære alvorlig risiko for overbudspolitik og indbyrdes konkurrence mellem kommunerne om placeringen af arbejdspladser. Risikoen for konkurrenceforvridende initiativer er nærliggende, og det samme gælder risikoen for, at der vil vokse et nyt kommunalt støttebureaukrati op, idet den fornødne sagskundskab til en forsvarlig administration af offentlig erhvervsstøtte ikke i dag findes i kommunerne.

Jeg har bemærket, at forslaget om kommunale indskud af egenkapital i virksomhederne ikke er medtaget i det nye forslag, som alene synes at vedrøre oprettelse af iværksættercentre. På den anden side opereres der i bemærkningerne til forslaget stadig med oprettelsen af en statslig fond, der skal udlåne de nødvendige midler til kommunerne.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at de penge, vi efterhånden kan spare ved, at statens udgifter til de store, rentelette låneordninger, herunder K-låneordningen, falder, bør kunne anvendes til mere udviklingsfremmende formål og bl.a. også være med til at skabe de bedst mulige vilkår for dem, der vil sætte ny virksomhed i gang. Det er den omprioriteringsproces, regeringen er i fuld gang med. De statsmidler, der kan sættes ind på at lette vilkårene for iværksættere, bør helt naturligt kanaliseres gennem de ordninger, vi allerede betjener os af med dette formål for øje.

Jeg redegjorde nærmere for disse ordninger ved førstebehandlingen af det tidligere forslag i februar i år, og der har i øvrigt været almindelig tilfredshed med denne politik i håndværkets og den mindre industris egne organisationer.

Jeg må lægge stor vægt på, at man i kommunerne fører en aktiv iværksætterpolitik gennem den lange række af foranstaltninger, som hører til kommunernes naturlige opgavefelt. Det gælder først og fremmest hele det brede infrastrukturområde: skolevæsen, transportvæsen og anlægsinvesteringer, f.eks. i forbindelse med udlægning af egnede industriarealer. Det gælder også den kommunale

[Industriministeren]

service over for virksomhederne. En veltilrettelagt administration af de mange forskellige tilladelser, som en iværksætter må indhente for at kunne etablere sig: byggetilladelse, miljøgodkendelse osv. osv., kan bidrage stærkt til at gøre livet lettere for begyndere inden for erhvervslivet.

Jeg finder, at der her er en rig arbejdsmark, som vore kommuner kan dyrke til stor gavn for vore virksomheder, store som små og nye som allerede etablerede, uden at de af den grund engagerer sig i en direkte økonomisk erhvervssubsidiering, som let kan blive til større skade end gavn for erhvervsudvikling og beskæftigelse her i landet.

Regeringen må derfor afvise forslaget.

Svend Andersen (S):

Som det allerede er understreget, er det jo en del af et tidligere forslag til folketingsbeslutning. Om den del af forslaget, der her er genfremsat, kan vi fra socialdemokratiet sige det samme, som vi har sagt tidligere: vi er enige i de intentioner, der ligger i forslaget. Og vi vil godt være med til i udvalget at se på, hvad vi kan gøre for at få lavet en mere målrettet politik over for nye initiativer. Det er jo det, der ligger i forslaget, og det falder altså helt i tråd med det, der er vores opfattelse.

Det har vi givet udtryk for, senest da vi behandlede regeringens forslag om en omlægning – og efter vores opfattelse en forringelse – af egnsudviklingsordningen. I den forbindelse har vi peget på, at det er nødvendigt, at der skabes bedre vilkår, ikke mindst for nyetablerede. Vi mener også, det er nødvendigt for beskæftigelsen ude i de enkelte kommuner, og vi ved også, at der af kommunale organisationer er udtrykt et ønske om at få lov til at være mere aktiv, når det drejer sig om at være med til at sætte initiativer i gang og være med til at skabe nye virksomheder. Det er det, dette forslag bl.a. er med til.

Vi har tidligere stillet forslag om en udvidelse af håndværkerlånene. Regeringen har stillet forslag om en ophævelse af denne ordning. Det har vi været uenige i. Et af argumenterne imod vores forslag om at udvide låneordningen til også at gælde andre områder end dem, der ligger inden for egnsudviklingsområderne, har været, at man ikke

vil lave en omvendt egnsudvikling. Vi mener ikke, det er tilfældet ved, at man giver kommuner uden for egnsudviklingsområderne muligheder for at være aktive, når det drejer sig om at skabe nye virksomheder og etablere og udlåne lokaler til håndværkere og til igangsættere. Mange af disse små initiativtagere – små i den forstand, at det er mindre virksomheder, det drejer sig om – vil ikke flytte til et andet egnsudviklingsområde. Hvis ikke det initiativ, de tager, kan blive imødekommet og hjulpet i det lokalområde, hvor de befinder sig, vil det initiativ ikke blive taget.

Med disse bemærkninger skal jeg altså tilsige vores positive holdning til forslaget og sige, at vi i udvalget vil arbejde på, hvordan vi bedst kan fremme de tanker, der er nedfældet i dette forslag, og ikke mindst de tanker, der ligger i vores eget forslag.

Arne Lund (KF):

Det konservative folkepartis ordfører vedrørende det foreliggende beslutningsforslag, hr. Aagaard, er forhindret i at være til stede her i dag, så jeg skal tillade mig at optræde på hans vegne og naturligvis også på det konservative folkepartis vegne.

Jeg skal understrege – hvad vores ordfører gjorde under førstebehandlingen af det næsten tilsvarende forslag i foråret – at vi ikke mener, at kommunerne direkte skal drive eller støtte erhvervsvirksomhed. Vi har jo erfaringer bl.a. fra jobskabelsesloven for, at der kan opstå konkurrenceforvridninger. Vi mener, at den bedste støtte, man kan yde iværksættere her i landet inden for det erhvervsmæssige område, skal komme fra regeringens økonomiske politik i almindelighed – den generelle støtte, vi kan yde ved en rentepolitik, der går ud på at holde lavest mulig rente, og ved i det hele taget generelt at føre en økonomisk politik, der stimulerer iværksætterinitiativet her i landet.

Derudover mener vi, når nu kommunerne er bragt ind i billedet, at kommunerne kan yde en udmærket vejledende servicevirksomhed over for iværksættere ved at hjælpe dem med information om proceduren ved ansøgning om byggetilladelse og alle andre tilladelser, der skal til, når man vil starte en erhvervsvirksomhed. Endelig henviser jeg til, at lokale, kommunale erhvervsråd og erhvervs-

[Arne Lund]

chefer jo blomstrer op ude over landet. De kan også – og gør det jo også – yde en udmærket støtte til iværksættere.

Vi mener altså stort set, at det behov, der er for støtte til iværksættere, allerede er tilfredsstillende. Jeg skal for mit personlige vedkommende lige føje til, at jeg af bemærkningerne til SFs beslutningsforslag har set, at man ønsker at fjerne de nuværende begrænsninger i jobskabelsesloven for egentlig offentlig produktion. Navnlig den bemærkning vil jeg gerne understrege som et væsentligt motiv til, at jeg på det konservative folkepartis vegne skal afvise forslaget.

Svend Heiselberg (V):

I det væsentligste skal jeg henholde mig til de synspunkter, mit parti gav udtryk for den 20. marts i år, hvor stort set det samme forslag blev drøftet. Jeg vil gerne gentage, at der ikke bliver flere arbejdspladser af, at såvel amtskommunerne som primærkommunerne får en udvidet adgang til at gå ind i produktionen.

Derimod kunne vi hjælpe mange foretagender med at udbygge deres virksomhed, hvis f.eks. miljømyndighederne og planstyrelsen osv. var mere forstående. Eksempelvis ligger der i miljøstyrelsen dynger af klagesager vedrørende byggeri, som ikke er blevet behandlet – på grund af nogle tåbelige krav om overholdelse af nogle støjgrænser, der ikke er lovbestemte, men alligevel bliver administreret sådan. Der er f.eks. adskillige møbelfabriker, der søger om udvidelse af deres virksomhed. Her ville være mulighed for mange nye arbejdspladser og næsten uanede muligheder for eksport. Her kunne vi hjælpe ved at være mere tolerante i vores krav over for virksomhederne. Også planlægningsmyndighederne kunne bidrage positivt hertil.

I det hele taget skal iværksætterne have mulighed for at starte en virksomhed, eksempelvis i en nedlagt landbrugsejendom, et mejeri, en skole, eller hvad der nu findes af tomme lokaler.

Jeg synes, der er grund til at rose eksempelvis Kreditforeningen Danmark for de iværksættercentre, den medvirker til, hvilket fremgår af bemærkningerne til forslaget. Mange andre burde tage ved lære af det, som Kreditforeningen Danmark gør, og pres-

sen burde fremdrage den som et lysende eksempel.

Som sagt er der mange muligheder for at hjælpe nye som gamle virksomheder, men der skal tolerance og forståelse til. Venstre kan ikke støtte forslaget.

Aase Olesen (RV):

Også jeg skal henvise til indlægget fra vores tidligere ordfører på dette område, fru Shirley Højbjerg, den 20. marts 1984. Det radikale venstre var dengang som nu positivt over for forslaget, forstået på den måde, at vi finder det meget vigtigt at få diskuteret kommunernes muligheder for at støtte iværksættere og muligheder for at gå ind i en yderligere beskæftigelsespolitik. Det er i øvrigt det, som vores forlig med regeringen også går ud på. Vi vil i høj grad være med til at give kommunerne noget mere ansvar for at få flere mennesker i beskæftigelse.

Vi finder, at dette forslag kan være en udmærket anledning til i erhvervsudvalget at få diskuteret de problemer, som de små virksomheder har, især i selve startsituationen, og jeg vil gerne gentage, hvad vi sagde sidst: der er mange andre ting end det, som forslagsstillerne her peger på, som stiller sig hindrende i vejen for at etablere sig som selvstændig. Ikke mindst hvis man tænker på ledige, der skal begynde for sig selv, er der ret svære overvejelser med hensyn til dagpenge og dagpengerettigheder og al den slags. Jeg synes, der kan være udmærket grund til i erhvervsudvalget at få en diskussion om det. Vi tror ikke, at vi kan gennemføre et forslag præcis som det, SF her har foreslået, men vi vil meget gerne bruge forslaget som en anledning til at få diskuteret disse ting igennem. Bl.a. mener jeg, at der kan være megen grund til, at vi i erhvervsudvalget ser på, hvad den svenske ordning, der hedder »starta eget«, har betydet i Sverige for unges muligheder for at etablere selvstændig virksomhed.

Kirsten Wind Rasmussen (CD):

Da CDs ordfører ikke kan være til stede, vil jeg fremføre følgende:

Forslaget om en kommunal iværksætterpolitik har et positivt træk, og det er, at SF vil gøre noget for erhvervslivet. Er det ikke rart at høre? Der findes mange måder at hjælpe

[Kirsten Wind Rasmussen]

erhvervslivet på, bl.a. ved at lette finansieringsvilkårene og ved at hjælpe dem, der ønsker at starte en virksomhed, gennem den papirjungle, de skal igennem først.

Vi mener ikke i CD, at det er en god idé, at disse iværksættere skal være direkte afhængige af kommunernes hjælp. Vi har lige haft førstebehandling af to forslag vedrørende støtte til mindre virksomheder, nemlig lov om egnsudvikling og lov om statslige indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk med henblik på udlån til håndværk og mindre industri.

Centrum-demokraterne kan ikke støtte dette forslag.

Dohrmann (FP):

Fremskridtspartiet har den opfattelse, at erhvervslivet trives bedst i frihed. Vi skal have afskaffet meget af det bureaukrati, det papirvælde, som i dag ligger som en tung dyne over store dele af vores erhvervsliv, og som er medvirkende til, at vi ikke har den produktion, der er nødvendig for at svare enhver sit. Markedskræfterne skal have langt mere frit spil, end de har i dag.

SFs forslag vil være ensbetydende med offentlig indblanding, offentlig støtte, altså lige præcis det modsatte af det, vi står for, og af den grund kan vi selvfølgelig ikke støtte forslaget.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg kan takke såvel socialdemokratiet som det radikale venstre for en positiv holdning til intentionerne. Desværre var signalerne ikke så klare, at det entydigt kan konkluderes, at der kommer noget ud af det, men jeg hæftede mig f.eks. ved, at fru Aase Olesen sagde, at dette var en anledning til at drøfte problemerne igennem, og det synes jeg er godt. Det er da også muligt, at der skal andre ting med end det, vi har skrevet ned, men hvis der kun kommer en drøftelse ud af det, så er det jo tamt. Jeg håber sandelig, at disse drøftelser fører til et resultat i form af en konkret vedtagelse, der kan åbne for nye muligheder for, at kommunerne kan gå ind og hjælpe iværksættere i gang.

Det burde være dokumenteret, efter at Håndværksrådet er kommet med sin meget grundige rapport om iværksætteres vilkår, at

der er behov for at åbne muligheder af denne art.

Regeringspartierne var ikke positive, og det havde man vel heller ikke forventet, men alligevel bliver jeg somme tider forundret over den argumentation, man bruger. Ministeren taler om erhvervssubsidiering. Der er ikke tale om erhvervssubsidiering her, ud over at det selvfølgelig kan ske, at en kommune bygger et iværksættercenter, og så vil det i et eller andet omfang stå tomt eller delvis tomt i en periode, og så vil kommunen tabe penge, men for så vidt det kan lejes ud, er det sandelig meningen, det skal lejes ud til kostprisen, så der er ikke tale om en subsidi-ering her.

Hr. Arne Lund hæftede sig ved jobskabelsesloven. Det er velkendt, at vi er positive over for jobskabelsesloven – vi er positive over for at give kommunerne muligheder for at gå ind i produktion osv. Det er blot ikke det, som dette forslag handler om.

Hr. Svend Heiselberg ville hjælpe de små iværksættere ved nærmest at ophæve miljøloven. Det er sandelig heller ikke vores politik, og jeg tror heller ikke, det vil gavne iværksætterne specielt.

Fru Kirsten Wind Rasmussen, forstod jeg, ville helst være positiv, men kunne ikke og sagde, at iværksættere ikke skal være direkte afhængige af kommunerne. Det synes vi heller ikke; hvis der er andre muligheder, må de gerne gå i gang. Det eneste, vi ønsker, er, at kommunerne får nye muligheder.

Vi vil se på det i udvalget. Jeg må notere, at et flertal trods alt har givet en positiv melding, og så må vi se, hvad der kommer ud af det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af lærere til folkeskolen. (Udvidelse af uddannelsens sigte, ændret tilrettelæggelse og videre uddannelse m.v.).

(Fremsat 17/10 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Dette lovforslag rummer et kursskifte i seminariepolitikken. I stedet for at nedlægge yderligere 6 seminarier – hvad vi måtte gøre efter de kriterier, som ministeren fastlagde i efteråret 1982 – vil man efter lovforslaget udvide seminariernes uddannelsessigte, så det også kommer til at omfatte erhvervsområder uden for folkeskolen. Dette kursskifte må være rigtigt, selv om det må være forfærdelig bittert at iagttage for mennesker knyttet til nogle af de seminarier, senest Ranum, der er faldet for de hidtidige kriterier.

Når socialdemokratiet kan støtte grundtanken i lovforslaget, skyldes det ikke mindst, at vi betragter læreruddannelsen som en god uddannelse både for mennesker, der skal virke som undervisere, og for mennesker, der vil lægge deres arbejdsindsats uden for undervisningsvæsenet. Der er på mange områder brug for mennesker, der har den viden og det udsyn, som læreruddannelsen giver, og dertil den evne at kunne forklare sig, så andre mennesker kan forstå det, og der er derfor god grund til at udvide seminarieuddannelsens sigte, men det er ikke lige meget, hvordan det gøres.

I socialdemokratiet ser vi gerne, at voksenpædagogikken placeres stærkere i vort læreruddannelsessystem – hvad lovforslaget også indebærer – men det må ikke føre til, at læreruddannede får fortrinsret ved besættelsen af stillinger i aften- og ungdomsskolen og anden frivillig voksenundervisning. Her lægger vi afgørende vægt på at bevare det helt frie lærervalg.

Som allerede nævnt ser vi gerne, at seminarierne får mulighed for at tilbyde fag eller fagområder, som ligger uden for folkeskolens fag, men det må ikke ske på bekostning af dybden i den egentlige læreruddannelse. Vi

må derfor gå imod ministerens forslag om at reducere kravet om linjefag fra 2 til 1 i læreruddannelsen. Det skulle efter vores mening heller ikke være nødvendigt for at skaffe det nødvendige timetal til undervisning, for i lovforslaget gøres læreruddannelsen til en egentlig 4-årig uddannelse, og man befrier også seminarierne for visse juleeksamener, så der skulle være tid nok til det hele. Det betyder igen, at vi siger ja til lovens grundtanke, men nej til at stryge et linjefag.

Vi vil i øvrigt gerne under udvalgsarbejdet have mere at vide om, hvilken erhvervskompetence uden for folkeskolen man tænker sig at seminarieuddannelsen skulle kunne give. Bemærkningerne henviser til EDB, datalære, informatik. Det er moderigtigt, men man skal nu passe på ikke at lade sig forblinde alt for kraftigt af øjeblikkets modestrømninger. Følger vi blot med strømmen, så vi ret ensidigt satser på EDB og informatik, risikerer vi nemt, at datafolket bliver 1990ernes største arbejdsløshedsgruppe. Alt det bør vi drøfte med arbejdsmarkedets parter, og det bør naturligvis også drøftes i seminarierådet, men det vil ministeren jo tage ud af loven, og det får han i øvrigt ikke socialdemokratiet med til.

Vi ønsker derudover at tilkendegive, at hvis man udvider læreruddannelsens sigte, bør det få følger for optagelsesbetingelserne på seminarierne, og dette bør også drøftes under det kommende udvalgsarbejde.

Vi står i øvrigt åbne over for lovforslagets tanker om at udnytte seminariernes midler bedre ved forskellige former for samlæsning mellem hold og ved samarbejde mellem seminarier, og vi er også åbne over for administrative moderniseringer, men heri må hverken ligge skjulte nedskæringer eller nye økonomiske belastninger af studerende eller lærere.

Endelig er vi åbne over for at lade seminarierne påtage sig flere efter- og videreuddannelsesopgaver for folkeskolens lærere, men denne virksomhed bør fortsat samordnes af Danmarks lærerhøjskole.

Mit partis endelige stillingtagen til lovforslaget vil således i vidt omfang bero på, hvad der kommer frem under udvalgsarbejdet, men det går vi også med stor interesse ind i.

Kirkegaard (KF):